

СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ

Бурківська Л.Ю.

кандидат філологічних наук, доцент;

Григораш С.М.

кандидат філологічних наук, доцент,

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

СУЧАСНИЙ СТАН ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ШКІЛЬНОЇ БІБЛІОТЕКИ

Зі змінами шкільних програм зростає інтелектуальний рівень школярів: до бібліотеки приходять новий читач із новими запитами й потребами, який хоче вчасно отримати достовірну й нову інформацію. Це сприяє зростанню ролі шкільної бібліотеки як найважливішої інституції в реалізації мети й завдань інформатизації освіти.

У зв'язку з тим, що модернізація шкільної освіти відбувається на тлі освітніх та інформаційно-бібліотечних послуг, розширюються й ускладнюються функції бібліотеки. Якісні бібліотечні послуги, які задовольняють потреби та відповідають очікуванням сучасної динамічної людини, – це передусім велика праця бібліотекарів. Все це зумовлює важливість дослідження інформаційно-аналітичної діяльності шкільних бібліотек як сучасних соціокомунікативних центрів, які відіграють важливу роль у формуванні освітнього простору України.

Інформаційно-аналітичну діяльність окремих бібліотек досліджували О. Грогуль [3], І. Діденко [4], С. Зозуля [5], К. Зубова [6], О. Карпенко [7]. Психологічні характеристики та вимоги до професійної компетентності бібліотекарів як інформаційних працівників вивчали Т. Біла [1], Т. Борко [2], К. Маркелов [8].

Предмет дослідження – інформаційно-аналітична діяльність бібліотеки Калуського НВК «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 10-лицей».

Важливими складовими інформаційно-аналітичної діяльності бібліотеки Калуського навчально-виробничого комплексу є підготовка бібліографічних покажчиків; довідково-бібліографічне обслуговування (виконання читацьких запитів та видача різноманітних довідок); бібліографічне інформування (систематична робота, спрямована на задоволення поточних і постійних запитів читачів); рекомендаційно-бібліографічне обслуговування (активне використання рекомендаційних списків); вибіркове поширення інформації. Усі ці процеси тісно взаємопов'язані та взаємозалежні. Вони спрямовані на формування інформаційної культури користувача та здійснюються за допомогою довідково-бібліотечного абонементу, що швидко та якісно подає необхідну інформацію вчителям та учням.

Бібліотека Калуського НВК «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 10-лицей» здійснює довідково-бібліографічне обслуговування, яке полягає у виконанні різноманітних бібліографічних довідок за запитам читачів. Запити надходять в усній або письмовій формах. Тематику довідок визначають освітні потреби вчителів та учнів, події в житті країни, визначні дати. Для оптимізації довідково-бібліографічної роботи ведеться облік виконаних довідок.

Інформаційна робота бібліотеки НВК передбачає створення рекомендаційних та інформаційних списків літератури, спрямованих на те, щоб зробити бібліотечний фонд доступним, наблизити його до користувача, навчити орієнтуватися в ньому, виокремити з величезного потоку інформації тільки найнеобхідніше.

Для вчителів бібліотекарі складають інформаційні списки науково-методичної літератури та інформаційні бюлетені (для інформування про нові надходження): *«Корисний досвід. Методичні поради»*, *«Бібліотека молодому спеціалісту»*, *«Новинки освітянської преси»*, *«Як допомогти дитині стати творчою особистістю»*, *«Незалежне зовнішнє тестування – вимога сучасної освіти»*, *«Творчий вчитель і сучасний урок»*, *«Освітні технології»*, *«Особисто-зорієнтоване навчання: сучасні підходи»*, *«На допомогу профільному навчанню з хімії»*, *«Профільне навчання з біології»* та ін.

Користуються популярністю серед учнів та вчителів лицю матеріали прес-кліпінгу у формі тематичних папок з цікавими газетно-журнальними добірками, наприклад: *«Класному керівнику»*, *«Здоров'я рідної Землі»*, *«Чорнобиль – наш біль»*, *«Зелене диво землі навколо нас»*, *«Великі і малі таємниці тварин»*, *«Пори року»*, *«Імена у світовій науці й техніці»*, *«Хліб – усьому голова»*, *«Хвороби: як їх попередити»*, *«Все про СНІД»*, *«Про шкідливі звички»*, *«Історичні постаті далекого минулого»*, *«Голодомор в Україні»*, *«Визвольні змагання УПА»*, *«Одвічний біль Афганістану»*, *«Осінні обрядові свята»*, *«На Андрія – дівчатам надія»*, *«В ніч святого Миколая»*, *«З Новим роком!»*, *«Різдво Христове – Різдво світу»*, *«Великодні свята»*, *«Літні обрядові свята»*, *«Усі професії престижні»*, *«Про українську символіку»*, *«Твої права й обов'язки»*, *«Майбутнім захисникам Вітчизни»*, *«Родинне виховання»*, *«Все про книгу й бібліотеку»*, *«Нормативні документи бібліотечної справи»*, *«Письменники української класики»*, *«Письменники-емігранти»*, *«Письменники нашого краю»*, *«Гумор. Сатира. Веселінки»*, *«Художнє мистецтво»*, *«Життєвий і творчий шлях композиторів»*, *«Пам'ятки культури. Музеї»*, *«З історії Калуша і Калушани»*, *«Наші славні земляки»*, *«Дорогою Христової науки»*, *«Свято першого дзвінка»*, *«Свято останнього дзвоника»*, *«Випускний вечір»*, *«Про дружбу й любов»*, *«Про милосердя й доброт»*, *«Учням про толерантність»*.

Інформаційна робота з учнями передбачає створення інформаційних списків нових надходжень, рекомендаційних списків літератури для учнів 5-11 класів за шкільною програмою для поглибленого вивчення навчальних предметів і вдосконалення освітнього та інтелектуального рівня, наприклад: *«Земля просить порятунку»*, *«За чисте місто, рідний край»*, *«Захист Вітчизни – почесний обов'язок кожного»*, *«Голодомор – трагедія нації»*, *«Щоб бути здоровим – треба знати...»*, *«Ім'я твоє – християнин»*.

Для читачів, погрупованих за інтересами читання, бібліотекарі складають індивідуальні списки літератури, наприклад: *«Слово Боже до людини»*, *«Святі місця України»*, *«Пригоди, подорожі, фантастика»*, *«Рослини в нашому житті»*, *«Світ природи мені найближчий друг»*, *«Сто секретів про звірят»*, *«Життя для України»*, *«Лицарський дух ніколи не згасне в народі»*, *«Осяяні красою й талантом (про художників і художнє мистецтво)»*, *«Люби і знай своє місто, рідний край»*, *«За здоровий спосіб життя»*.

Отже, шкільна бібліотека не тільки виконує свій обов'язок, а саме: «забезпечувати доступ користувачів до інформації», але й намагається вирішувати такі актуальні питання: виховання толерантності в суспільстві, пропагування здорового способу життя, захист довкілля та ін.

Працівники бібліотеки прагнуть не тільки задовольнити інформаційні потреби читачів, але і формувати ці потреби, сприяти їх виявленню. З цією метою проводяться різноманітні опитування, анкетування (*«Бібліотека – очима читача»*, *«Книги – мої друзі»*, *«Бібліотека – помічник у навчанні»*, *«Найкраща книга року»*, *«Що читають діти у XXI столітті»*, *«Автори, які вам подобаються»*, *«Герої сучасної літератури»*, *«Світ сучасної літератури»*); керування читанням (*«Як ми читаємо?»*, *«Що ми читаємо?»*); аналізи щоденників читання та відгуків дітей про книги; фіксування запитів і спостереження за читачами. Підвищенню інформаційних послуг сприяє вільний доступ користувачів до мережі Інтернет.

В умовах сучасної комп'ютеризації шкільної бібліотеки та одержання нею доступу до глобальної міжнародної мережі важливим є професійно грамотне та повноцінне представлення бібліотеки в Інтернеті зі своїми інформаційними продуктами та послугами. Для досягнення цієї мети важливим ресурсом є сторінка бібліотеки на офіційному сайті Калуського НВК «ЗОШ I-III ступенів № 10-лицей» (<http://kalush-nvk.at.ua/index/biblioteka/0-4>), де висвітлено таку інформацію: про бібліотеку, правила користування бібліотекою, рекламну презентацію та проведені культурно-масові заходи.

Можна підсумувати, що в умовах зростаючої конкуренції перед шкільною бібліотекою гостро постає проблема пошуку ефективних шляхів підвищення конкурентоспроможності своїх інформаційних продуктів і послуг у боротьбі за завоювання прихильності користувачів. Враховуючи той факт, що пошук власних шляхів удосконалення є досить затратним, бібліотекарі НВК використовують можливості запозичення передового досвіду інших успішних бібліотек.

Список використаних джерел:

1. Біла Т. Актуальні психологічні якості бібліографа та вимоги до професії інформаційного працівника на сучасному етапі. Вісник Львівського ун-ту. Серія книгозн. бібліот. та інф. технол. 2012. Вип. 7. С. 244-253.

2. Борко Т.М. Формування професійної компетентності засобами інформаційно-аналітичної діяльності майбутніх бібліотекарів. *Бібліотека XXI століття : перспективи та інновації* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., Київ, 23 квіт. 2015 р. м. Київ : Вид. центр КНУКіМ, 2015. С. 89-92.

3. Грогуль О. Інформаційно-аналітична діяльність Рівненської державної обласної бібліотеки. Вісник Книжкової палати. 2012. № 3. С. 1-6.

4. Діденко І.М. Деякі аспекти розвитку інформаційного-аналітичної діяльності наукових бібліотек вищих навчальних: <http://molodyvcheny.in.ua/files/conf/soc/05may2015/76.pdf>.

5. Зозуля С.М. Специфіка інформаційно-аналітичної діяльності як інноваційного напрямку бібліотечної роботи (досвід відділу науково-аналітичної обробки і поширення інформації у сфері освіти Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О. Сухомлинського). *Місце і роль бібліотек у формуванні національного інформаційного простору* : матеріали Міжнар. наук. конф. НБУВ. К., 2014. С. 192-194.

6. Зубова К. Інформаційно-аналітична діяльність обласних наукових бібліотек. *Інформація, комунікація, суспільство 2014* : матеріали 3-ї Міжнародної наук. конф. ІКС-2014, 21-24 травня 2014 року, м. Львів, Славське: Вид-во Львівської політехніки, 2014. С. 286-287.

7. Карпенко О. Інформаційно-аналітична діяльність галузевих бібліотек України (на прикладі Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О. Сухомлинського). Вісник Книжкової палати. 2012. № 2. С. 20-24.

8. Маркелов К.В. Аналитическое мышление специалиста по работе с информацией: лекция. М.: РАГС, 2007. 18 с.

Островська Т.І.

студент,

Київський національний університет культури та мистецтв

ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНА ВІЙНА РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ

У даній статті ми розглянемо агресивні настрої та дії Російської Федерації проти України. Для багатьох сьогодні є очевидним, що Україна – об'єкт інформаційно-психологічної агресії зі сторони Росії, яка була розпочата задовго до реальних бойових дій. Ще від моменту здобуття Україною незалежності російські ЗМІ зосередилися на формуванні у свідомості пересічних росіян спотвореного бачення, спрямоване на нагнітання міжетнічної ворожнечі і підрив європейських цінностей. Новітній час демонструє зразки інформаційного протистояння в межах боротьби за цивілізаційне домінування, коли більш розвинені цивілізації, такі як північноамериканська, використовують глобальні інформаційні технології для ідеологічної емансипації значно слабкіших за себе цивілізацій.

Підступаючи поступово до соціально-психологічного аспекту, варто відзначити, що одним із найважливіших факторів, котрий враховується в ході розробки стратегії інформаційної війни, є менталітет. Позаяк інформаційна війна відбувається на декількох рівнях – глобальному, міжнаціональному, національному, груповому та індивідуальному. І з точки зору психології всі ці рівні можна об'єднати в два – соціальний та індивідуальний, де ЗМІ чинять індивідуальний вплив на загальносуспільних каналах. Інформаційно-психологічна війна – не статичне, а динамічне явище, що структурно передбачає декілька етапів для своєї реалізації. Те, що інформаційно-психологічна війна